

**ÜNNEPI TANULMÁNYOK A 60 ÉVES
PUKÁNSZKY BÉLA TISZTELETÉRE**

ÜNNEPI TANULMÁNYOK A 60 ÉVES PUKÁNSZKY BÉLA TISZTELETÉRE

Szerkesztők: Fizek Natasa és Nóbik Attila

Szeged, 2014

Szerkesztők:

Fizel Natasa

Nóbik Attila

Lektorok:

Baska Gabriella

Fáyné Dombi Alice

Fazekasné Fenyvesi Margit

Hegedűs Judit

Kovács Krisztina

Sanda István Dániel

Sztanáné Babics Edit

Korrektúra:

Horváthné Szélpál Mária

Tördelés, nyomdai előkészítés:

Veres Ildikó

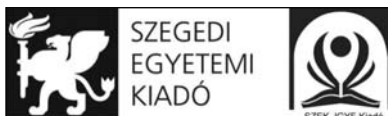
Technikai szerkesztő:

Forró Lajos

Kiadó:

Szegedi Egyetemi Kiadó

Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó

Felelős kiadó:

Annus Gábor igazgató

Nyomda:

JATEPress

ISBN 978-615-5455-10-0

© Szerzők, Szerkesztők, 2014

Ez az alkotás a Creative Commons Nevezd meg! - Ne változtasd! 4.0 Nemzetközi licenc alá tartozik.

A licenc megtekintéséhez látogass el a <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/> oldalra.

TARTALOM

Biró Zsuzsanna Hanna: A német szakos diploma szerepe a nők érvényesülésében 1895 és 1945 között	11
Fizel Natasa: Az Állami Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola hallgatóinak áthallgatási adatai. Földrajz, természetrajz, vegytani szakcsoport (1928–1937)	35
Géczi János és Somogyvári Lajos: A gyermekfényképezés Reismann Marian munkásságában	49
Golnhofer Erzsébet és Szabolcs Éva: Adalékok egy neveléstudományi életúthoz: Ágoston György 1945–1959 között	67
Hatos Gyula és Varga Imre: Náray-Szabó Sándor reformtevékenysége és hatása a szegedi gyógypedagógiai intézetekre	81
Kékes Szabó Mihály és Varró Mária: Az egyetem kultúrahordozó és -terjesztő szerepéről. Az OKTE Kolozsvári Köre tevékenységének főbb jellemzői 1897–1906	97
Kéri Katalin: Tudós nők a 17–18. századi Európában	107
Magyar Adél: Értelmileg akadályozott gyermekről és felnőttéről alkotott kép a középkorban	125
Mikonya György: Gondolatok a német szellemtudomány és kultúrpedagógiai irányzat teoretikusairól	141
Nagy Péter Tibor: A felsőfokú végzettségűek számának alakulása a 20. század első felében	153
Németh András: A történeti-antropológiai megközelítés napjaink neveléstudományában	171

Nóbik Attila: A dualizmus-kori pedagógiai közélet jellemzői a Család és Iskola példáján	189
Orosz Gábor és Péntes Dávid: Egy doktorátus története Magyarországon az 1920-as évekből	207
Pethő Villó: „Kezdünk új életet ezen a korhadtt földön.” Élet(mód)reform Kodály életében	223
Rébay Magdolna: A hagyományos elit tagjai a budapesti piarista gimnáziumban a dualizmus korában (1897/98–1917/18)	249
Sáska Géza: A beteg társadalom, betegítő iskolája és a beteggé tett gyerek. Eszmetörténeti vázlat	269
Ugrai János: A filantropizmus jegyében. Johann Generisch pedagógiai koncepciója	283

BEKÖSZÖNTŐ

Mindannyiunk életében vannak olyan szakaszok, amelyeknek különös jelentőséget tulajdonítunk, amelyekre különösen szívesen emlékszünk. Sokan 13-16 éves korunkból őrünk meghatározó emlékeket. Ez volt az az idő, amikor szinte naponta fedeztük fel a kihívások, az Ismeretlen újabb és újabb dimenzióit. Növekvő örömmel olvastunk, egyre többet néztünk a pusztá történetnél messze többet elmondó filmeket, elkezdtünk otthon kísérletezni, kipróbáltuk magunkat különböző sportokban, engedtünk a komoly- és sokféle egyéb zene csábításának. Természetesen nem mindnyájunknál pontosan ebben az életkorban kezdődött egy-egy terület felfedezése, de ekkorra érett be a kíváncsiság és a felfedezés szenvedélyének sokfélesége, ami mellett összezsugorodtak a korlátok és kitolódtak a határok. Úgy éreztük, minden irányban tágasak a lehetőségek, szabad a választás, és csak rajtunk áll, merre indulunk, és meddig jutunk el. Ezt a kegyelmi állapotot azonban hamar elsodorta a közelgő érettségi és a pályaválasztás ránk nehezedő felelőssége, az egyetemre való felkészülés éppen érdeklődésünk egyetemességét terelte határozott irányba, szorította korlátok közé.

Vannak azonban olyan kivételes személyiségek, akik szétfeszítették ezeket a korlátokat, akik nem voltak hajlandóak lemondani a szélessávú érdeklődés élményéről, a teljességet kísérő törekvésről. Ha *Pukánszky Béla* professzorunk, kollégánk, barátunk kvalitásainak, érdemeinek méltatására vállalkozunk, akkor e beköszöntő terjedelmi korlátai között két vonást kell kiemelnünk: e kvalitások sokféleségét és mélységét. Az excellencia e dimenziói teszik őt kivételessé, váltják ki kollégáinak megbecsülését, tiszteletét, szeretetét. Ez az önmaga számára kitűzött mérce: az igényesség, a minőség iránti elkötelezettség, bármilyen feladat elvégzésére vállalkozzék is. Az általa vállalt feladatok pedig számosak és sokrétűek. Illő méltatni tudományos munkásságát, tanítványaira, doktoranduszaira gyakorolt személyes inspiráló hatását, műveinek impaktját. Egyetemi, kari, intézeti vezetőként játszott meghatározó szerepét, új tárgyak, képzések bevezetésében-meghonosításában elért eredményeit. Jelen beköszöntőnél

meggyőzőbben és szakszerűbben beszélnek erről a következő oldalakon sorakozó tanulmányok, amelyek a szakmai tartalmakon túl a pályatársak és tanítványok elismerésének, tisztelgésének adnak publicitást.

Hiányos lenne a méltatás, ha nem szólnánk azokról a koncertekről, amelyeken *Pukánszky Béla* előadóművészi tehetségéből fakadó invenciója mutatkozik meg. Hálásak vagyunk gondos darabválasztásaiért, érzékeny, pontosan megformált interpretációiért, a személyiségén átszűrt és ezáltal kiteljesített zenei élményért. Különös szerencse – különös szerencsénk, hogy kutatói-vezetői feladatai, szakmai bizottságokban végzett munkája, társegyetemeken rendszeresen tartott kurzusai mellett is folytatta előadóművészi pályáját.

Jelen kötet szerkesztőit és szerzőit természetesen az a fontos esemény motíválta, hogy *Pukánszky* professzor úr néhány nap múlva kerek évfordulót ünnepel: rövidesen betölti 60. évét. Ennek az ünnepnek szeretnénk részesei lenni, a tanulmányoknak ezt a csokrát átnyújtani. Fontos jelkép, hogy tudományos munkákból áll össze a tisztelgő ajándék: azt az üzenetet és kívánságot hordozza, hogy ünnepeltünk hatvanas, és a hatvanasokat követő éveiben is őrizze meg az alkotáshoz szükséges jó egészséget, tudományos invenciót, köszöntsenek rá további termékeny évtizedek.

Szegeden, 2014 decemberében.

Marsi István
az SZTE JGYPK dékánja